

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון ק"ה

פרשת נצבים – וילך

ראש השנה

אלול תשפ"ג

ואלה יעמדו על הברכה
בעבור שנדרבו הוצאות הגליון

הרה"ג רבי יוסף פיעקארסקי שליט"א

בארא פארק

לע"נ אביו

הגה"ח רבי ישראל יצחק פיעקארסקי זצ"ל

ב"ר מרדכי מנחם ע"ה

גלב"ע כ"ג אלול תשנ"ב

הר"ר שמחה בונם פיעקארסקי שליט"א

בארא פארק

לע"נ זקנו

הגה"ח רבי ישראל יצחק פיעקארסקי זצ"ל

ב"ר מרדכי מנחם ע"ה

גלב"ע כ"ג אלול תשנ"ב

הר"ר ישראל נתן בויס הי"ו

לעקוואד

לרגל התחלת השיעור תניא בלעייקוואד

הגליון הבא יופיע בס"ד
לקראת שבת שובה

המערכת מברכת את כל הלומדים בגליון
ואת כל קהל אנ"ש בברכת כתיבה
והתימה טובה, שנה טובה ומתוקה

ניתן לקבל הגליון

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.

מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בויס שליט"א

בארה"ק

ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א

בני ברק

אצל הרה"ח ר' שלמה לייב לאנדא שליט"א

ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

חיפה

אצל הרה"ח ר' ישראל ברודבקר שליט"א

קרית גת

אצל הרה"ח ר' נח גד ווינטראב שליט"א

יו"ל ע"י מכון דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

סעודה שלישית

פרשת נצבים וילך – שבת סליחות תש"פ לפ"ק

אך כמו שכתוב בזה"ק המובא לפני התקיעות (ח"ג צ"ט, ב) שאכן הקב"ה אוהב משפט, מכל מקום נצח רחימוי דבנוי, לרחימו דינא, שאהבת בנו מנצח את אהבת המשפט, ומצווה לתקוע בשופר, כדי לעורר מדת הרחמים.

ולכן יש לנו את הפרשה של תשובה, כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה הוא, וכדברי הרמב"ן (דברים ל, יא) שנאמר פרשה זו על ענין התשובה, שלא נפלא ולא רחוק היא. והנה מזה שנאמר לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה הוא, משמע שאכן יש הו"א כזאת,

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל, אתם נצבים היום, רומז לראש השנה, שאנו עומדים למשפט לפני המלך ה', בספה"ק אור המאיר מביא משל למלך שמסר ממון רב לבעלי מלאכה לבנות לו עיר גדולה, ואחר שעבר השנה ראו שבזבזו כל הכספים רק על ההכנות והאסיפות, ולא עשו כלום, ועתה צריכים לבוא לפני המלך ולבקש עוד ממון, בשביל להמשיך את הבנינים, וזהו הבחינה שאומרים בסליחות, אין לנו פה להשיב ולא מצח להרים ראש.

וכן גם מצינו בפרשת בראשית אחר שחטא אדם הראשון אמר לו הקב"ה מי הגיד לך כי עירום אתה, כלומר שהרגיש בנפשו שאינו יכול לשוב אל ה', וע"ז שאל אותו הקב"ה, המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת. והכוונה בזה, שכן רק מי שחוטא מרגיש את הריחוק הזה, ואם אתה מרגיש שאין אתה יכול לשוב זהו ההסתר שבא מסיבת החטא, שע"ז השטן מקבל כח לבלבל את האדם, וכל זאת כדי שיהא קשה לשוב ושיהא מקום לבחירה, אך האדם צריך לדעת שזה קליפה בלבד, ואפשר לשוב אל ה' בכל עת ובכל שעה.

וזה מה שהקב"ה מבקש מאיתנו ובחרת בחיים, וכדאי' ברש"י סוף הפרשה, (ל, יט) אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים כאדם האומר לבנו בחר לך חלק יפה בנחלתי ומעמידו על חלק היפה ואומר לו את זה ברור לך ועל זה נאמר

שהתשובה אינו בר השגה, וכדאי' בספה"ק לא בשמים היא, הכוונה על השגות גבוהות, שמרגיש שאינו שייך לכל אחד, ולא מעבר לים, ים רומז למקור התאוות, ולכן נראה לאדם שלא שייך לעבור את זה, וע"ז בא הפסוק, ומחזק ואומר, כי קרוב אליך הדבר מאד.

ונראה הביאור עפ"י המשל הידוע של **הבעש"ט הק'** (דגל מחנה אפרים, כי תבא) על מלך שעשה מחיצות רבות עם חיות מבוהלים באחיצת עינים, בכדי שיראו מגשת אליו, אבל הבן המלך מבין שאביו הרחמן וודאי אינו מרחיקו ממנו, ורץ פנימה, וירא אין שום חומה ולא שום מסך מבדיל רק ארץ מישור וגנות ופרדיסים. ויאמר לו אביו לא למענך ועליך עשיתי את כל זאת רק למען נסותך ולדעת את אשר בלבבך יראתך ואהבתך אלי, עכתוד"ק.

זצללה"ה זי"ע שאמר לפרש על הפסוק, כי קרוב אליך הדבר מאד וגו' וי"ל איך הוא קרוב, ואמר, אם רוצה להתקרב להשי"ת מה העצה, בפ"ך ובלבבך לעשותו, קודם יהי' בפ"ך, ומזה יבוא לידי בלבבך, ואח"כ יבוא לעשותו.

יהי רצון שנזכה לתשובה, ולעבוד את ה', ולכתיבה וחתימה טובה וגאולה שלימה במהרה.

ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי הנחת ידי על גורל הטוב לומר את זה קח לך.

אך זאת לדעת, בדרכי העבודה שאי אפשר לשוב בשעה חדא וברגעא חדא, ויש לילך בהדרגה, ולא ילך אחר עצת היצר שירצה להשיג הכל מיד, כי לא יתקיים בידו, ויבוא לידי ייאוש, ומה נעמו דברי אזמו"ר הרה"ק מהר"ם

סעודה שלישית

פרשת נצבים תשפ"ב לפ"ק

ומצינו במאור ושמש (ראש השנה ד"ה ואמרו לפני) כי השי"ת ברא תבל ומלואה, כדי שיכירו מלכותו שהוא מושל בכל, וידע כל פעול כי הוא פעלו, והוא מלך על כל הארץ. ובני ישראל נבחרו להיות לו לעם סגולה, וליחדו בכל יום פעמיים באהבה, בתיבת אחד.

על דרך שמצינו לרבי עקיבא, שמאס בהבלי תבל ומלואה ורצה רק באהבת ה', עד שכל ימיו היה מצטער מתי יבא לידו מצות בכל נפשך, ולבסוף כשהיו סורקין את בשרו במסרקות של ברזל, לא הטרידוהו יסורים הגדולים, והיה קורא קריאת שמע באהבה עזה.

בסוף הפרשה, העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה, ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך, לאהבה את ה' אלהיך לשמע בקלו ולדבקה בו כי הוא חייך ואורך ימיך לשבת על האדמה אשר נשבע ה' לאבתך לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם.

ובאור החיים הק' שהשייכות בין 'למען תחיה אתה וזרעך', להמשך, לאהבה את ה' וגו', הוא שכל הטעם להיות חפץ בחיים הוא רק לאהבה את ה' לשמוע בקולו וגו', ובהמשך הביא הכתוב, כי הוא חייך, 'כי מה לאדם חיים, אם לא רצונו יתברך'.

ליזהר לומר את התפילות בכוונת הלב, שבכך יהא לו עזר וסיוע במשך כל השנה, לחזות בנועם ה'.

ובזה מפרש את דברי הגמ', 'אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם', שהכונה שעל ידי זה שתאמרו עניני המלכיות בראש השנה בכל לבכם, בזה תזכו 'שתמליכוני עליכם' ברוב עוז במשך כל השנה.

יה"ר שנזכה לקבל עול מלכות שמים באהבה, ולשוב אליו באמת ונזכה כולנו לכתובה וחתומה טובה ולגאולה קרובה. אמן.

אך אצל אנשים פשוטים, שאור שבעיסה מעכב ועוונותינו מבדילין בינינו לבין אלהינו. ולכן גם בעת שאנו אומרים ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו' קשה עלינו לקבל עול מלכות שמים שלימה, וליחד כל מחשבותינו לאמיתת מציאותו ומלכותו, ומעטים הם אשר כלתה נפשם לחזות בנועם השם יתברך ולהדבק באור העליון.

והעצה לבא לידי מדה זו, הוא על ידי התפילות של קבלת מלכות שמים הנאמרים בראש השנה, כי בזה מושך עליו קדושה שיוכל ליחד אלהינו בעת אמרו שמע ישראל כל השנה, ועל כן יש

אחר אמירת לחיים

ובפרשת התשובה נאמר ומל ה' את לבבך וגו'. אלא הענין הוא כך, פרשת היראה נאמרה על יראי ה', שנכשלו ומחמת כן ישנם מסכים המבדילים, ועל זה עליהם חיוב לשוב אל ה', אך כאן בפר' התשובה מיירי בנפשות נדחות שאינם יודעים כלל מהקדושה רח"ל, כמו שנאמר אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו', ואין לו מצדו שום כח להתעורר למול את ערלת לבבו, ע"ז נאמר ומל ה' אלהיך וגו', שלפני הגאולה יוציאו כל אחד מעומק הגלות שלו, יה"ר שנזכה לתשובה שלימה.

יה"ר שתחל שנה וברכותיה ונזכה לתשובה שלימה ולביאת גואל צדק במהרה.

יצווה צור חסדו וכו' ישיב לא נאמר כי אם ושב וקבץ', (ומירות) והוא מפרשת השבוע כמ"ש (דברים ל, ג) ושב ה' אלהיך את שבותך, וע' ברש"י שהיה לו לכתוב 'והשיב' את שבותך ומביא ב' פירושים, א, שהשכינה שרויה עם ישראל בצרת גלותם, וכשנגאלין השכינה ישוב עמהם. ועוד פירש, שגדול יום קבוץ גליות ובקושי, וכאילו שהקב"ה צריך ממש לאחוז בידיו איש איש ממקומו, כ"ש ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל.

והרה"ק ר' לייבעלע אייגר זי"ע מבאר הא דמצינו (בפר' עקב) בפרשת היראה שנאמר ומלתם את ערלת לבבכם,

ראש השנה

ליל א' וב' ראש השנה תשפ"ג לפ"ק

ליל א'

לפני אכילת הרימון: [הביאו הרימון יחד עם התפוחים על כן בירכו קודם על הרימון, כי הוא משבעת המינים, ויש בזה גם המעלות של שלם וחביב].

אפשר לומר דהענין שאוכלים פרי הרימון בראש השנה, הוא כדי לעורר זכותים על ישראל, כדברי חז"ל (חגיגה כז, א) שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון. והנה הרה"ק ר' צדוק זי"ע (קדושת שבת א') מבאר שענין זה שפושעי ישראל מלאין מצות כרמון, היינו בענין מדת החסד, שמצוה זו מצויה בכל ישראל, שאף אלו שאין

בהם תורה ותפילה, ואין בהם שום לחלוחית של מצוה, מכל מקום הם מלאים במצות צדקה וגמילות חסדים, ואפילו אצל היותר חלשים, בהיותם זרע אברהם יצחק ויעקב אנו מוצאים שיש להם שורש טוב, ועל כן תמיד נמצא בהם במשך ימי חייהם איזה מעשה של צדקה או גמילות חסדים.

*

נהוג לומר בעת אכילת הרימון, 'שירבו זכויותינו כרימון', ולכאורה מהו הבקשה, הלוא אם החסיר בעשיית המצוות, איך יועיל לו אמירת היהי רצון

*

ויתן לך אלוקים וגו'. במדרש (סה כב) ד"א וירח את ריח בגדיו ויברכהו. ומפרש המדרש 'בגדיו' מלשון 'בוגדיו'. כגון יוסף משיתא ויקום איש צרורות שהיו מפושעי ישראל, ובכל זאת מעלים ריח טוב, וכך היה מעשה, יוסף משיתא, בשעה שבקשו השונאים להכנס בית המקדש, אמרו ליוסף משיתא שיכנס הוא תחילה, ובשכר זאת החפץ שיקח ראשון יהא שלו, ונכנס והוציא את המנורה של זהב. אמרו לו אין דרכו של הדיוט להשתמש בזו. אלא הכנס שוב, ומה שתוציא יהא שלך, ולא קיבל עליו וכו' עד שנהרג על קידוש ה', וזהו ראה ריח בני וכו' שאפי' הבוגדים יש להם ריח טוב, ואינם רוצים למרוד בהקב"ה.

ובאמת צריך ביאור, מה ראה כאן המדרש לצרף הדרוש בענין בוגדים לבגדים, וכי רק מכיון שהלשון דומה,

להרבות זכויותיו. ובפשטות נראה הכוונה, שמבקשים שבשנה הבא יזדמן לנו לעשות הרבה מצוות, אך אולי אפשר לפרש, שאנו מבקשים שנזכה עתה בראש השנה לתשובה מאהבה, ועי"ז יתהפכו לנו כל הזדונות לזכויות, ובזה ירבו זכויותינו.

לפני אכילת התפוח:

כתוב ברמ"א הלכות ראש השנה (סי' תקפ"ג) ויש נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש. ובביאור הגר"א. מבאר טעם נפלא אמאי אוכלין תפוחים, שכן הברכות של יצחק אבינו 'ויתן לך', עפ"י הזוה"ק ניתנו בראש השנה. (אף שיש בזה מדרשים חלוקים. וכידוע רש"י בחומש נוקט כמדרש שהיה בפסח). ונאמר שם בכתובים, ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ומובא בגמ' תענית (כט, ב) ששדה זו הכוונה ל'חקל תפוחים'. על כן אוכלים תפוחים בראש השנה, לעורר את כח הברכות של 'ויתן לך'.

ורצה שיריח את מעשי ה'בוגדים', תמה אביו, ראה ריח בני, הלוא אין זה בוגדים, שהרי אין מעשיהם דומים כלל למעשי עשיו, וזהו שאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר בירכו ה', כי הבוגדים אינם פושעים כלל, שכן מיד מתחרטים על כי נמצא בעולתה ידיהם, כההוא דיוסף משיתא, שצעק אוי לי שהכעסתי את בוראי, כי נפש ישראל הוא עצם הטוב, ורק הלכלוך שעל גביו הוא זה שמסתירו.

*

בגמרא ראש השנה (כו, א) מבואר הטעם שאין תוקעין בראש השנה בשופר של פרה, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, והקשה בגמרא הרי אף בעבודת יום הכיפורים השתמשו בבגדי זהב, ורק בעת הכניסה לקודש הקדשים, ששם צריך ליזהר אפילו בדקה מן הדקה, השתמשו בבגדי לבן, מתרץ הגמ' שופר כיון דלזכרון הוא, כבפנים דמי,

חיברם יחד. או שמא יש כאן שייכות פנימית בין ה'בוגדים' לריח ה'בוגדים'. והנה הרה"ק המגיד מקאזניץ בספרו שארית ישראל מבאר איך הצליח עשיו לרמות את אביו יצחק, ומביא מהאריז"ל עה"פ כי ציד בפיו, שהיה לעשיו כח גדול, שכן נמצא אצלו כח צאצאיו שהם נשמות הגרים כגון ר' עקיבא שמעיה ואבטליון, ונמצא שכל התורה שבע"פ היה ניצוד אצלו, ובעת שנכנס לפני אביו, העלה ריח נשמות גירי הצדק ובזה ידע לרמות את אביו, עד כאן דברי האר"י, ומעתה מוסיף המגיד מקאזניץ, כשהיה יעקב נצרך להיכנס לפני אביו, ולהיראות כדוגמת עשיו, העלה בדעתו, איך יוכל לעשות כן, הלוא אין לו את כל הַרְשַׁע של עשיו. על כן נתן עצה לנפשו, שאף הוא ימצא אצלו כאלו נשמות שהם חטאים בנפשותם, כגון יוסף משיתא וכו' ובזה יוכל להתחפש לפני אביו ולהידמות לעשיו, אבל כשנכנס לפני יצחק אבינו,

הראשון קורין איך שהשי"ת נותן את הטובה לאדם, בלידת יצחק, וביום השני מובא איך שהאדם מחזיר הכבוד אל הקב"ה, על ידי זה שאברהם אבינו הקריב אותו על גבי המזבח, וזהו השלמות.

*

בראש השנה מבקשים את הבקשות בדרך של אכילת ה'סימנים', כי אין מטרתינו לבקש על הענינים הגשמיים, אלא משום שהם אמצעי ועזר שיוכלו לעבוד את ה', על כן מבקשים בדרך סימן, שזה מורה ובא שמטרת הבקשה אינו אלא סימן לענין רוחני. (ראה שפ"א תרל"ב)

*

ענין ה'דינא קשיא' ביום הראשון, הוא בכדי שיראו מלפני ה', ואחר שקיבלנו עול מלכות שמים כבר נתקיים המטרה, ועל כן ביום השני כבר דינא רפיא.

היינו שע"י תקיעת שופר נחשב כאילו ישראל עומדים לפני ולפנים בקודש הקדשים.

*

יה"ר שנהי' לראש ולא לזנב, בספה"ק ישמח ישראל מפרש בקשה זו, דהנה בריאת האדם הוא מחומר וצורה, ועל כן אנו מבקשים בזה היום, שנזכה במשך השנה להעלות את כל הענינים הארציים לראש דהיינו להקב"ה, ולא לזנב, שלא נוריד ח"ו את כל הענינים הרוחניים למטה, ובדרך זה יתבאר נמי אמאי אנו אומרים בראש השנה 'לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה', שכן זו בקשתנו בראש השנה, להמליך את הקב"ה על כל ה'ארץ'.

ובבית יעקב (ראדזין) מבאר הענין שקורין ביום ראשון דראש השנה וה' פקד את שרה וביום השני פרשת העקידה, שבעצם הוא ענין אחד, שביום

וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון.
ועיי"ש ברש"י דהענין הוא שכל אחד
ואחד עובר לבדו, ובפשטות הוא ענין
של החמרת הדין, אך כ"ק אומור
זצללה"ה אמר לפרש בזה, דהנה בראש
השנה מאירין הי"ג מדות של רחמים,
והשי"ת מאיר לכל אחד בפרטיות, ודן
אותו ב"ג מידות הרחמים, ומזה הטעם
עובר כל אחד לבדו.

ליל ב'

א"י בטור (סי' תקפ"א) שאנו בטוחים
שנצא זכאי בדין, והנה יש לבאר למה
באמת אנו בטוחים כל כך, וביאר כ"ק
אומור זצללה"ה עפ"י הגמ' (ראש השנה
ל"ב) שבראש השנה ספרי חיים וספרי
מתים פתוחים לפניו, ולכאורה יש
להבין אמאי צריך שיהא ספרי מתים
פתוחים לפניו, אלא י"ל דכשהקב"ה
בא לדון את העולם, זוכר את כל הצרות

*

בענין תקיעת שופר, א"י מא"ז הרה"ק
מווארקי זי"ע, לימוד זכות על בני
ישראל, שהמקטרג בשעה ששומע קול
שופר, מתבלבל ואחזתו חיל ורעדה.
ואז המלאך מיכאל, סנגורן של ישראל,
שואל את השטן איך אפשר לך לקטרג
על עם ישראל, הלא אף אם לפעמים
אינם מתפללים כראוי, הלוא טרודים
וסחופים ובכל זאת מקיימים מצוות ה'
ומחנכים בניהם בדרך התורה. ואז
השטן טוען כנגדו, אין לטעון כזאת
שהרי עליהם להתחזק ולהתפלל, ומדוע
אין עושים כן. ותוך כדי הוויכוח,
תוקעין ישראל בשופר ואז השטן נבהל.
פונה אליו מלאך מיכאל, הבט וראה, על
אף שאתה מלאך, רק תקעו תקיעה אחת
מיד נבהלת, ואם כן איך מלאך לבך
לדבר על בני אדם קרוצים מחומר
שטרודים כל היום...

*

כי ה' חפץ חסד הוא, ובודאי ברוב רחמיו וחסדיו יקבלו בתשובה שלימה לפניו, ואז אין למקטרג שליטה.

ולכך בראש השנה שהיא עת רצון כמ"ש דרשו ה' בהמצאו, באים המקטרגים ומנסים להפריע שלא יוכלו לזכות לסיוע מן השמים, ועל כן פותחים את סדר התקיעות ב'תקיעה', ואח"כ, שברים תרועה, תקיעה. והכוונה בזה דהתקיעות הם קול של בטחון, ו'שברים תרועה' היינו גנוחי גנח וילולי ייליל שהיא המרירות הגדול על חטאו, ומיד מסיימים בתקיעה נוספת המורה על בטחון חזק שהקב"ה יקבלנו בתשובה לפניו.

וכן מצינו בתהילים בפרק התשובה (פרק נא) מזמור לדוד בכוא אליו נתן וגו', שפותח בלשון 'מזמור' שהוא ענין שמחה וזמרה, כי בטוח שהשם יתברך יעננו, בבחינת ה'פשוטה שלפניה', ואח"כ מתחנן לקבל תשובתו, ומסיים

והתלאות שעברו עלינו, ובכח זה מטה את המשקל לזכות, וזוכר לא רק אותם הצרות שעבר עלינו, אלא גם כל הצרות שעברו על אבותינו במשך כל הדורות בגלות המר הזה, וכולם מצטרפים לחשבון התלאות, וזהו ספרי מתים פתוחים לפניו, וע"כ נקרא יום הזכרון, כי זכר כל המעשים באים לפניו, ואין דבר קטן נעלם ממנו, ולזה אנו בטוחים שנצא זכאי בדין, שהרי צרות רבות ורעות עברו עלינו, ובפרט כהיום לאחר מה שאירע בשעת המלחמה, בודאי ובודאי שנצא זכאי בדין.

*

בענין התקיעות. אי' מהרה"ק ר' צדוק זי"ע (צדקת הצדיק קכט) כשאדם בא לטהר עצמו ורוצה להתקרב לה' מקבל סיוע מיוחד מן השמים, אך אז בא היצר ומקטרג שלא יעזרו לו, והעצה נגד זה הוא שיצרף לתשובתו את מדת השמחה והבטחון, היינו שיהיה לבו נכון בטוח

וידוע דהתקיעה שהוא קול ישר, רומז לצדיק שאין בו שום פגם, והתרועה רומז לרשע שמלא שברים ופגמים, ועל כן נרמז לנו כאן, שהקב"ה רוצה מאד בתשובת הרשעים ולקרובם אצלו, אף יותר מצדיקים גמורים, כמאמרם במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד, וזהו שאומרים, כי אתה שומע קול שופר, היינו את הקול הפשוט של התקיעה, שזה בחינתם של הצדיקים, את זה אתה שומע מרחוק, אך 'ומאזין תרועה' את תשובתם של הרשעים החוזרים אליו, הוא מאזין מקרוב, כי אני ה' שוכן את דכא, אתי דכא, שרוצה מאד בבעלי תשובה וקרוב אליהם אף יותר מאל צדיקים גמורים. ובזה 'אין דומה לך'.

*

בקדושת לוי (פרשת נצבים ד"ה והותרך) כאשר האב יכול להשפיע על בנו טובה וברכה, יש לו מכך נחת רוח ותענוג

בבטחון חזק שיתקבל תפילתו, ובזה הכח מתערבב השטן. ואכן מצינו כן בכל הבקשות שבספר התהילים, שמסיים בשמחה שבטוח בישועת ה', כגון (פרק ט') כי שמע ה' קול בכיי וגו' והוא כענין 'פשוטה לאחריה'.

*

כי אתה שומע קול שופר, ומאזין תרועה, ואין דומה לך (תפילת ר"ה) 'אי מהרה"ק מאוסטראוצע' (וכן הוא בקצרה בפרי מגדים תרצ"ב) להבין למה אומרים 'אין דומה לך' דוקא לגבי שמיעת קול שופר. אמנם 'האזנה' היא מקרוב ו'שמיעה' היא מרחוק. ועל כן אי במדרש דלגבי משה שהיה קרוב לשמים נאמר בו האזינו השמים, ורק אח"כ, ותשמע הארץ. אבל אצל ישעי' הנביא, שהי' קרוב אל הארץ, נאמר בו שמעו שמים והאזינו ארץ.

המשפט הוא 'אלהי יעקב', וכיון שכן נסתמו פי כל המקטריגים וכל המסטינים על עמו ישראל.

*

לקראת ראש תשנה חיפש הרה"ק מברדיטשוב זי"ע בעל תוקע הגון, עברו לפניו בעלי תקיעה רבים, וכל אחד מגיד לפניו את אשר מכוון בעת התקיעות, אולי יעלה לרצון לפני הצדיק.

יום אחד בא לפניו בעל תוקע אחת, לשאלת הרבי מה הן הכוונות שמייחד בעת התקיעות, ענה ואמר, איש פשוט אנכי, ארבע בנות בוגרות לי בביתי, ועל כן אני מכוון בתקיעות, רבונו של עולם, אתה ציויתי לתקוע בשופר, הריני מקיים דבריך ועושה רצונך ותוקע בשופר. אף אתה עשה רצוני, למצוא לבנותי זיווגים הגונים. בשמוע הרבי כן, אמר תיכף ומיד, יהודי זה יתקע בבית המדרש.

גדול, וכאשר חלילה אין יכול להשפיע, יש לו מכך צער ויגון. והנה אנחנו בנים למקום, והשי"ת שש ושמה בהשפעתו לאנשי סגולתו בניו החביבים, ולכן מאד רוצה שבני ישראל יצאו זכאים בדין, שכן שמחה הוא לפניו שיוכל להשפיע לנו רב טוב וברכות, וח"ו כשאנו יכול להשפיע מחמת חסרון המקבלים, כביכול מצטער בזה.

נמצא בראש השנה כששופטים את בני ישראל, המשפט נוגע אף להקב"ה בעצמו, שכן רצונו וחפצו להטיב לנו בין אם אנו ראויים ובין אם לאו חס ושלום, וכיון שהדין נוגע להשי"ת, כל המקטריגים חיל ורעדה יאחזון לפתוח פיהם, ויושפעו חסדים ורחמים.

ובזה מבאר את הפסוק, כי חק לישראל הוא, 'חוק' הוא לישנא דמזוני (ביצה טז, א), שבוודאי יהיה לבני ישראל פרנסה, והטעם לכך, כי 'משפט לאלהי יעקב', המשפט אינו לבני ישראל בלבד, אלא

נפקדו בראש השנה. יה"ר שתחל שנה
וברכותיה ונזכה לתשובה שלימה
ולביאת גואל צדק במהרה.

הנה ביום ראש השנה מצינו שנעשו בו
הרבה ישועות, כמ"ש שיוסף יצא מבית
האסורים בראש הזשנה, אף שעדיין לא
ניתנה תורה, וכן מצינו שהאמהות

אחר הברלה

פרשת שופטים תש"פ לפ"ק

בכ"ג אלול הוא יום היארצייט של אחד מגדולי חסידי אמשינאוו בדור האחרון – הגה"ח רבי ישראל יצחק פיקארסקי זצ"ל. הוא היה גאון גדול ותלמידו של הרב מקאזיגלוב ושל ה"אבני נזר", והיה מחובר מאוד לתורת הלימוד בדרך סוכוטשוב.

רבי ישראל יצחק היה חסיד מובהק של אא"ז מרן הרבי רבי יוסף. אא"ז סמך עליו בצורה מיוחדת וכשהציעו שידוכים לבנותיו של הרבי, הרבי לא רצה לפגוש בעצמו את המדובר, כדי למנוע עגמת נפש ופרסום, והרב פיקארסקי שהיה אברך צעיר לימים היה הולך לדבר ולהתרשם מהבחור המוצע, ועל פי חוות דעתו יקום דבר.

לאחר שנים, כשהגיע לאמעריקא, היה הרב פיקארסקי בעל תפקידים רבים: שני חתני הריי"ץ מליובאוויטש, כ"ק אדמו"ר רבי מנחם מנדיל זצ"ל והרב גור אריה זצ"ל מינו אותו בשנת תש"י לעמוד בראשות ישיבת "תומכי תמימים", וכמו כן במסגרת תפקידיו בישיבה נתן גם "סמיכות" למאות רבנים. ברם, עם כל עיסוקיו הרבים וגאונותו האדירה היה מגיע לכל טיש אצל כ"ק אדמו"ר זצ"ל וכל עזרה שבקשו ממנו היה נענה ועושה אותה בכל כוחו.

כשנולד לו בנו בארה"ב לא היה לרב פיקארסקי אצל מי להשאיר את ילדיו הגדולים, ובאותה עת לא היה הדבר פשוט כבימינו, שיש בני משפחה ונעזרים בהם, בקושי מצא אחד ממתפללי בית הכנסת שהסכים להחזיק את הילדים עד הערב. ולכן לאחר הלידה מיהר רבי ישראל יצחק לנסוע חזרה לביתו, ומרוב טרדה לא הספיק לבשר לאיש על הולדת בנו. מקום מגוריו היה במרחק של שעת נסיעה ברכבת התחתית של ניו יורק מבארא-פארק, והרבי **מרן רבי שמעון שלום** [שהתגורר אז בבארא פארק] נסע במיוחד לביתו, וחיוכה ליד הבית כשהוא מסתובב על המדרכה הלך ושוב.

כשהגיע רבי ישראל יצחק השתומם לראות את הרבי ליד ביתו. אך הרבי אמר לו: **"מה אתה חושב, שאני רבי רק עבור צרות? אני רבי גם עבור שמחות!"** וברכו בברכת מזל טוב. הרב פיקארסקי ביקש מהרבי שיעלה עמו הביתה לשתות "לחיים", ענה לו הרבי: **אתה תעלה עכשיו לטפל ולסדר את ילדיך, ואי"ה בברית נשתה לחיים...**

אל רבי ישראל יצחק היו באות שאלות מכל הסביבה בענייני מקוואות ועירובין - השאלות הקשות ביותר באו לפתחו, שהרי היה גאון עולם שכל התורה כולה הייתה פתוחה לפניו, והיה יכול לחזור בעל פה מסכת אחר מסכת - הוא היה גאון אדיר.

ישנו סיפור מופלא על גאונותו, אינני יודע אם אמר זאת כדי להשתמט או שכך סבר: פעם אחת ניגש אליו יהודי שגילו שאחד מוורידי מוחו נסדק, והדם שנקרש לוחץ על העצבים וידו השתתקה. הרופאים נתנו לו שתי אפשרויות, או טיפול תרופתי שהוא ארוך וסכנות אחרות בצדו, או

להחדיר לראשו בניתוח שני צינורות ניקוז לכמה ימים עד שהקריש יצא, תהליך שגם הוא מסוכן כמו כל ניתוח ובפרט בראש. לכן הוא בא כעת לשאול את הרב באיזו דרך לבחור?

הרב פיקארסקי לא רצה לענות לו על שאלה זו ואמר לו: שאלה זו תשאל "רבי", זו שאלה לרבי! אותו אדם המשיך ללחוץ עליו ולא עזבו ורצה בכל אופן שהרב פיקארסקי יגיד לו מה לעשות.

כשראה רבי ישראל יצחק בן, הסביר לו מדוע הוא מסרב להכריע, כי בגמ' גיטין בפרק הניזקין מסופר על היתוש שנכנס לראשו של טיטוס הרשע וניקר לו את מוחו במשך שבע שנים (עיין שם כל המעשה). ושואלים תוס': איך הוא בכלל חי שבע שנים? הרי אם ניקב קרום המוח נעשה "טריפה" וטריפה לא יכולה לחיות יותר משנים עשר חודשים? ועונים תוספות שני תירוצים: א. כיוון שהזבוב נכנס לו דרך האף, במילא קרום המוח שלו לא ניקב ולכן לא היה טריפה. ב. שאדם ובהמה שונים זה מזה, ולא כל מה שאצל בהמה זו טריפה כך גם אצל האדם.

יוצא איפוא שגם התשובה לשאלתך תלויה בשני התירוצים הללו, הרי אסור לעשות דבר שיש בו סכנת נפשות וא"כ לפי התירוץ הראשון ייתכן ואסור לעשות כזה ניתוח שמנקב את קרום המוח והופך את האדם ל"טריפה", ואילו לפי התירוץ השני אין בזה שום בעיה, והיות שבשולחן ערוך אין הכרעה בין שני התירוצים, לכן אני שפוסק לפי השו"ע לא יכול לענות לך על כך, אבל "רבי" שפוסק לפי "רוח הקודש", יכול לענות... לך שאל רבי ומה שיענה לך שתהיה לך רפואה שלימה.

היה חסיד וגאון עולם, שלנשמתו תהיה עליה.

אחר הבדלה

פרשת כי תבוא תשפ"ב לפ"ק

השבוע (כ"ג אלול) היארצייט של הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זי"ע, הוא היה תלמידו של הרה"ק ר' שלמה מקארלין זי"ע, היה אצלם עבודת התפילה בכח גדול ובהתלהבות, פעם אמר לפרש הפסוק 'מבשרי אחזה אלוה', היינו 'מבשרי' כשאני מתפשט את עצמי מבשרי דהיינו מהגופניות, אזי אחזה אלקי.

היה להם עבודה גדולה במידת האמת, וכה אמר, מדבר שקר תרחק: על ידי תנועה או דיבור אחד של שקר, 'תרחק' על ידי זה מתרחק רח"ל מהקב"ה.

פעם אחת בעת עריכת השולחן הוציא אנחה עמוקה, וכל העומדים מסביב נתעוררו מכך לתשובה. פתח ואמר, דעו לכם שאנחה זו היתה עקב מכה אשר ברגלי, שנתקף בכאבים... ולא חש להרהורי תשובה שבטעות יסודם, כי חפץ היה בנקודת האמת.

בנו של הסטרעליסקר, שמו רבי שלמה זצ"ל, כשבא אחר פטירת אביו להרה"ק מרוז'ין זי"ע שאלו הרוזינער, שיספר לו איזה דיבור או הנהגה מאביו, וסיפר שני דברים, שקודם לכתו להתפלל בכל יום ויום תפלת

שחרית היה הולך למטבח כדי להיפרד עם הרבנית שלו ובני ביתו כי אולי יסתלק בתפלתו מרוב דביקות בבורא ברוך הוא.

וכמו כן אז היה מוסיף לומר שהכתבים שיש בבית בתיבה המה של רבו הרה"ק מקרלין זי"ע, כי לא רצה שיתלו את החידושי תורה בו.

פעם אמר לחסידיו שיראו להרהר בשויתי ה' לנגדי תמיד (תהלים ט"ו י"ז). וכאשר אמרו לו שהדבר קשה עליהם, השיב להם הרי כשנמצאים בבית המדרש אפשר לחשוב על השוק, אם כן אמאי כאשר נמצאים בשוק אי אפשר לחשוב על בית המדרש.

הוא פירש את המשנה במסכת פאה (פ"ח), וכל מי שאינו לא חגר, ולא סומא, ולא פסח, ועושה עצמו כאחד מהם, אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם. שהכוונה על מי שאינו לא חיגר שיכול לילך ברגליו למקום שאסור לילך, ולא סומא, שיכול להסתכל במקום שאין צריך להסתכל, ולא אילם, שיכול לנבוח לשון הרע ושקר בלשונו, ועושה עצמו כאחד מהן, שאינו הולך למקום שאסור, ואינו מסתכל במקום האסור כמו סומא, ואינו מדבר לשון הרע כמו אילם, אזי אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם כלומר, כאחד מן השרפים, כדכתיב (ישעיה ו' ו') ויעף אלי אחד מן השרפים.

כן היה אומר, כי האדם עץ השדה, וכשם שאם ירצה האדם לעמוד אצל האילן זמן רב ולא ימיש עיניו ממנו כדי לראות בכל עת איך וכמה הוא צומח וגודל, ודאי לא יראה כלום, רק צריך לעיין עליו בכל עת אם יש בו ענף שאינו טוב או שאר דברים המקלקלין אותו יעקר אותם, ובהמשך הזמן יצא אילנא רברבא. כן האדם על פני האדמה אינו צריך רק לעיין על עצמו

ולחסיר מאתו דברים המסירין אותו מדרך הטוב, ועל ידי זה בהמשך הזמן יצמח ויגדל בדרך הטוב, אבל לראות בכל פעם איך וכמה נתגדל בדרך הטוב זה אי אפשר.

פעם שאלו אחד הצדיקים, ממה מתפרנס. השיב לו: איך האב צוויי קוה (כי), והצדיק חשב כי בוודאי יש לו שתי פרות להתפרנס מחלב שלהם, וצוה בביתו שיקנו חלב אצל רבי אורי. אבל מה נשתומם בשמעו כי מעולם לא היה לו פרה. הלך ושאלו כוונת דבריו: השיבו: יש לו שני "כי": כי בו ישמח לבנו, כי בשם קדשו בטחנו.

פירש את נוסח התפילה כי אתה שומע תפלת 'כל פה', שאפילו תפלה שאין בה רק פה לבד, ואין בה שימת לב, אפילו הכי השם יתברך שומע.

פעם אחת שמע מחסיד אחד, שאמר אחר התפלה לחבירו, שהתפלה שהתפלל היום אינה שווה בעיניו אלא פרוטה. אמר לו 'נער' אף על פי שלא התפללת בכוונה, אבל בזה שאמרת את התיבות שאמרו אנשי כנסת הגדולה, בזה הרי אתה מדובב שפתי ישנים ושפתותם דובבות בקבר. והם מתפללים בכוונות הראויות, ואתה גרמת לזה.

וכן אמר שמה שאמרו חז"ל בעיקבתא דמשיחא חוצפה יסגי, הכוונה שאפילו איש ישראל אשר יהיה ריק מתורה ומעשים טובים ויהיה בדיוטא התחתונה, אף על פי כן יעזי פניו להתחזק, ולצעוק בתפילה. ולמעלה גדולה נחשב דבר זה, כי עיקר עבודה של איש ישראל היא התחזקות.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, א גוטע וואך א פרייליכע וואך.

אחר הברדלה

פרשת נצבים תשפ"ב לפ"ק

השבוע (ו' בתשרי) היארציית של הרה"ק ה'שפאלער זיידע' זי"ע, הוא עוד היה בילדותו אצל הבעל שם טוב, השיב רבים מעוון ועסק רבות בפדיון שבויים וכן היה לו כח גדול בריקודיו ורבים חזרו בתשובה מראיית הריקודין שלו.

פעם בתפילת ליל שבת קודש, עבר להתפלל לפני התיבה, והנה מההתלהבות והריקודים נפלה המנורה ונכבה האור. הסבא משפאלי כאב ממכשול הלז שנגרם על ידו, והיו כאילו שרצו להרגיעו, שמא בשעה שנכבה, לא היה עדיין ודאי לילה, אך לא הועילו הדברים, כי לא האמין להם, ואמר זולת אם הרה"ק ר' רפאל בערשיד'ער שהיה ידוע כאיש אמת, (תלמידו של הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע), יאמר לו כן, אזי יאמין.

על כן המתינו עד שרבי רפאל זי"ע סיים תפילתו, שכן נהג להתפלל באריכות. אמנם הוא מיד אמר 'שהיה כבר וודאי לילה'. וכולם התפלאו איך אינו חש לצערו של הצדיק, אך מיד הוסיף, 'אמנם בוודאי יעשה תשובה, ובכך יגביה רבים אחרים שנכשלו בדומה לזה', ובזה נרגע הצדיק. כי מן השמים מכשילים לפעמים הצדיק בחטא קל ביותר, כי על

ידי זה שהצדיק יעשה תשובה גמורה, הוא מעלה בכך את הרחוקים מן הקדושה.

פעם אחת נסע בדרך ונפלה העגלה לרפש, והתייגעו הרבה להקימם, אך הסוס לא יכלה לצאת, אזי אמר השפאלער זיידע, רבש"ע וכי אתה רוצה שאעשה תשובה בתוך הרפש, הרי בתוך הרפש אי אפשר לי לעשות תשובה, תוציאני מהרפש ואז אעשה תשובה...

פעם אחת בא לפניו אברך שנכשל בשוגג בדבר עברה ובקש מהרבי תיקון תשובה, אמר לו: "אם תרצה "תיקון" על פי קבלה, תסע אל הרה"ק ר' נחמן מברסלב, אך אנכי איני יודע כלום, כי אם מעט תהלים ומדרש, על כן רק אוכל לומר לך מה שאני זוכר מהמדרש (פרשת קדושים): ר' הונא אמר, אם נכשל אדם בדבר עברה שחייב מיתה בידי שמים מה יעשה ויחיה, יעסוק בתורה וכו'. אין לנו כל השגה בוויכוחים שבין הצדיקים, אך השפאלער זיידע ור' נחמן מברסלב, היו חלוקים מאד בדרכי עבודתם.

מסופר שפעם נכנס חסיד אחד עם 'קוויטל' לפני הרה"ק מרוז'ין והזכיר בו את שמו ושם זוגתו לטובה ולברכה. משהושיט את ה'קוויטל' תמה הרבי באזניו 'אם זכית לילדים מדוע לא הזכרת את שמותיהם, ואם עדיין אין לך ילדים, למה לא בקשת להיפקד בזרע של קיימא', השיב היהודי בצער, שאכן עדיין לא זכה לזש"ק, אך יודע הוא שלא יזכה להיפקד לעולם, ועל כן לא טרח להזכיר ענין זה ב"קוויטל". התפלא הרה"ק מרוז'ין ושאלו מנין לך זאת, אזי סיפר החסיד, שבהיותו עולל לפני הברית מילה כיבד אביו את הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע בסנדקאות. אך בשעת הברית

סירב רבי נחמן לגשת לשמש כסנדק, באומרו שרואה שהרך הנימול לא יהא לו כח להעמיד תולדות ל"ע, ולפיכך אינו מבקש על כך, הרה"ק מרוז'ין בקדושתו עשה מיד 'המתקה' וכה אמר, הרי אם רבי נחמן אמר שלא יהיה לך ילדים, מן הסתם אמר השפאלער זיידע זי"ע שיהיה לך ילדים, ולכן בוודאי תיוושע, וכך הוזה.

הסבא משפאלי שאל את הרה"ק בעל התניא זי"ע איך יתכן שמצווה לחסידיו שיעסקו במושכלות קודם ששיגו זיכוך המידות ע"י רוב 'עבודה', ענה לו בעל התניא, שזוהי שיטת בית שמאי, אמנם בית הלל סבירא להו 'מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך', כלומר שע"י הלימוד בדברים גבוהים, האדם עצמו מתעלה למדריגות ההם.

פעם התאונן לפניו חסיד אחד שהוא מתפרנס מבית מזיגה, ולצערו מוכרח לעמוד במשך כל היום בין אנשים שפלים שותי יין ושכר, ומתיירא שלא יתגשם כמותם. שחק השפאלער זיידע ואמר: כנראה שהנך רוצה להיות יהודי באופן שיהיה לך שק מלא דינרי זהב ויושיבו אותך בהיכל נאה מלא בספרי קודש, ואז תוכל לעבוד את ה', אבל אני אומר לך: כי לעבוד את ה' בלי עיכובים יש לו להקב"ה רבי רבבות מלאכים ושרפים, אך עיקר השעשוע והתענוג שיש להקב"ה היא מאנשים שמסובבים במניעות והסתרות, ואעפ"כ דבקים בבורא ב"ה, ומשתוקקים לומר כמה תיבות לפני השי"ת, עבודה כזו אינה נמצאת אצל שום מלאך ושרף, והם הם הגורמים השעשועים הגדולים למעלה בשמי רום.

פירש את הפסוק (בתהילים) למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך. וכה אמר:
 כאשר אתה רוצה להעמיד את בניך לדין על עוונותם. אנא זכור, כי 'הכל',
 כל מה שסבלו עד היום הזה, הוא רק בגלל שהם 'עבדיך', ועל כן הנח
 להם.

היו מצדיקי בית רוזין שנהגו לומר 'תשליך' ביום היארצייט של הסבא
 משפאלע (אם אינו חל בשבת) כי הרה"ק מרוז'ין זי"ע אמר שזה שנקבע שמו
 בפי כל העולם 'שפאלע זיידע' אינו דבר של מה בכך, ולא על חנם נעשה
 כן, אלא שורש נשמתו מבחינת זקן מלא רחמים, ויש בו כח של מיתוק
 הדינין.

יה"ר שנזכה לשנה טובה ומתוקה ויתעורר בחינת זקן מלא רחמים, זכותו
 יגן עלינו ועל כל ישראל, א גוטע וואך א פרייליכע וואך.

